

Oplæg til politisk drøftelse: Selskabsgørelsen af Energnist

Temamøde for Kommunalbestyrelsen, 25. oktober 2023

Baggrund for dagens tema

Dagens tema – selskabsgørelsen af Energnist – er en del af det større arbejde henimod den generelle selskabsgørelse af affaldsområdet.

Selskabsgørelsen af forbrændingssektoren kører dog i et særskilt, uafhængigt spor og har begrænsende implikationer for den kommunale håndtering af affaldsområdet.

Lovgivningen og tidslinjen for selskabsgørelsen af de danske forbrændingsanlæg er på plads.

Formålet med temamødet er at danne et grundlag for den politiske drøftelse i Kommunalbestyrelsen i forhold til kommunens eventuelle medejerskab af Energnist som A/S.

energnist
USE OF USED

KOLDING ▾ ESBJERG ▾ OM ENERGNIST ▾ 🔍

Vestdanmarks affaldsenergiselskab

Energnist er Vestdanmarks største affaldsenergiselskab med anlæg i Kolding og Esbjerg samt administration i Herning.

Anlæggene modtager affald til energiudnyttelse. Se oplysninger om deklarerer, vejekort, priser, sikkerhedsregler og miljørapporter.

Energnist Kolding Energnist Esbjerg

Link: <https://energnist.dk/>

Kort fortalt om affaldsområdets kerneopgave

Kommunerne varetager affaldsindsamlingen hos borgerne og til dels hos erhvervet gennem henteordninger og genbrugsstationer.

Målsætningen er helt overordnet set at genanvende så meget af kommunens affald som muligt, mens vi sikrer en god drift for borgerne.

I Hedensted Kommune løser vi opgaven i fællesskab med forskellige aktører.

De væsentligste aktører er **AFLD**, **Energist**, **Motas** (udbud, behandling og afsætning) samt **Meldgaard** (kontrakt på indsamling).

De næste sider viser et overblik over affaldsområdet, og derefter er fokus på Energist.

Affaldshierarkiet

viser en prioriteret rækkefølge over affaldsbehandling

■ Forberedelse til genbrug

Brugte flasker, der bliver gjort rene, så de kan genbruges, som de er, og brugte mursten, som rengøres, og indgår i et nyt byggeprojekt, er begge eksempler på forberedelse eller klargøring til genbrug.

■ Genanvendelse

Brugte flasker, der smeltes om, så glasset kan indgå i nye produkter, og brugt papir, der indgår i papirmasse for at blive til nyt papir, er begge eksempler på genanvendelse, hvor man bruger materialerne til nye produkter.

- Din kaffekop sorteres som 'sanitet' på genbrugsstationerne. Farven betød det deponi, men nu betyder det genanvendelse. Din kop bliver behandlet og genanvendt som byggekloster

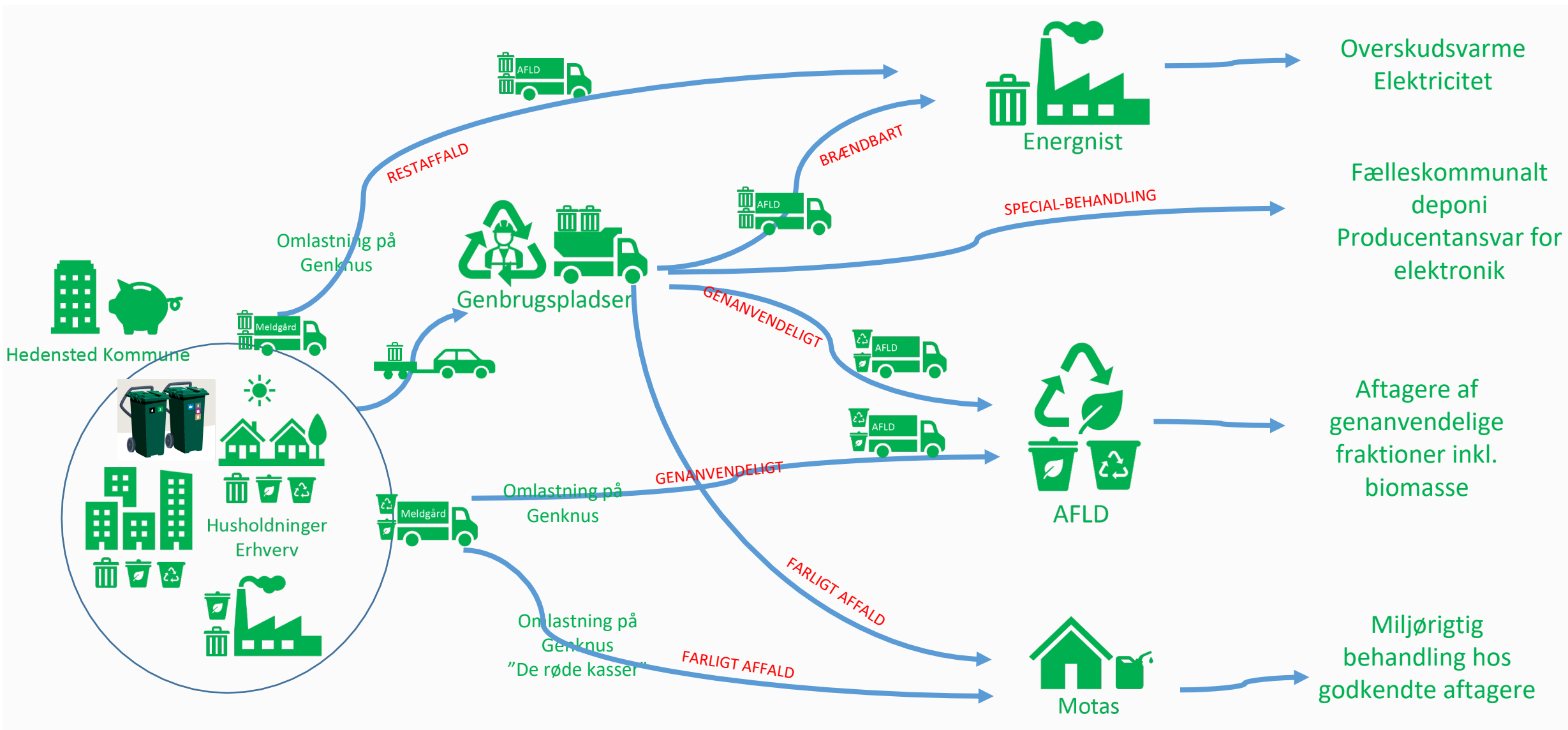
- fx til opdeling af områder på genbrugsstationer. Koppen har derfor bevæget sig op i affaldshierarkiet, men... vi skal længere op!

■ Anden nyttiggørelse og bortskaffelse

Anden nyttiggørelse er, fx når affald bruges til opfyldning, og bortskaffelse er, når affaldet deponeres eller brændes.

... Men det allerbedste er, når genstandene slet ikke kommer i beholderen

Overordnet overblik over affaldsområdet i Hedensted Kommune

Politisk organisering i de fælleskommunale selskabers bestyrelser

Hedensted Kommune har følgende bestyrelsesposter i de fælleskommunale selskaber:

- Claus Thaisen → Bestyrelsen for Energnist
- Steen Christensen → Bestyrelserne for AFLD
- Steen Christensen → Repræsentantskabet for Motas

Restaffaldets vej fra borgerne til Energnist til energi/varme

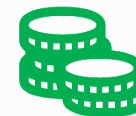

Omlastning på Genknus

- Det indsamlede restaffald omlastes på Genknus og transporteres til Energnist
- Affaldet kommer fra både henteordningen og genbrugsstationerne
- AFLD står for transport via underentreprenører

- Energnist forbrænder affaldet på de to anlæg i Esbjerg og Kolding
- Varmen fra forbrændingen bruges til fjernvarme og produktion af el

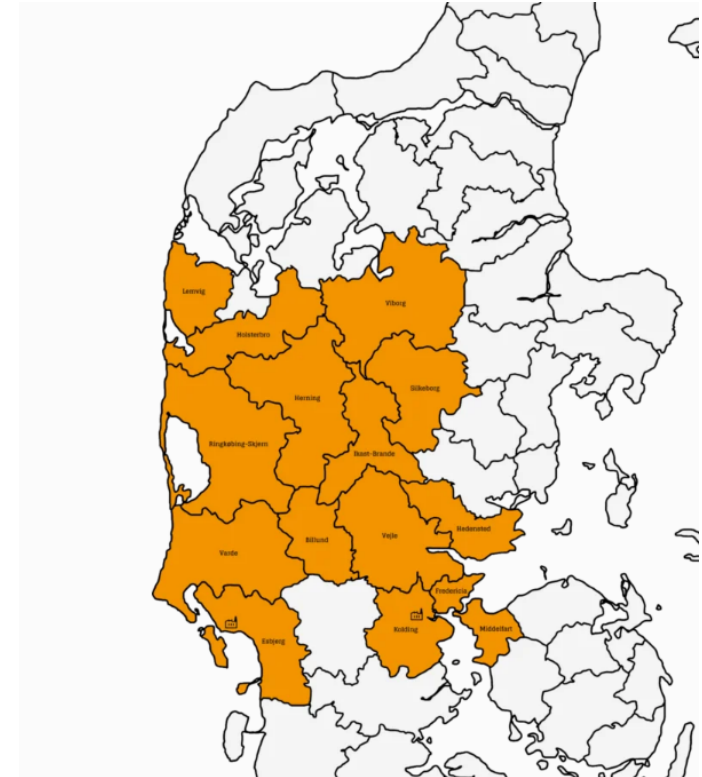
- Kommunen betaler for de mængder, der er indsamlet og forbrændt (modregnet indtægter i Energnist).

Hedensted Kommune

Energnist – et ‘fælleskommunalt affaldsenergiselskab’

- Energnist I/S blev oprettet som \$60-selskab i 2015 som følge af en fusion mellem L90 og TAS (*forbrændingsanlæg i Esbjerg og trekantsområdet/Kolding*)
- Det oprindelige formål med Energnist var sikring af forbrændingskapacitet for ejer-kommunerne.
- Hedensted Kommune er medejer af Energnists to forbrændingsanlæg sammen med 15 andre kommuner. Der er en lille ejerandel af Mårbjerg ved Holstebro.
- Baseret på borgerantal ejer Hedensted 4,94%.
- Bestyrelsen består af et byrådsmedlem fra hver af de 16 ejerkommuner. Claus Thaisen er bestyrelsesmedlem for Hedensted Kommune.

Energnist – et ‘fælleskommunalt affaldsenergiselskab’

- Ifølge Energnist’s hjemmeside er den aktuelle samlede årlige forbrændingskapacitet 375.000 ton
- Der produceres varme til Esbjerg og Kolding kommuner samt elektricitet til Nordjylland svarende til forbruget i 45.500 husstande
- Energnist har pt. en positiv økonomi og nedbringer sine gældsforpligtelser som planlagt.
- Der er en overdækning fra affaldsområdet på knap 250 mio kr, som Energnists bestyrelse skal tage stilling til inden selskabsgørelsen.

Energnist Kolding

Anlægget har en samlet årlig kapacitet på mere end 160.000 ton og producerer årligt 345.000 MWh varme og 45.000 MWh el svarende til forbruget i 20.000 husstande.

Energnist Esbjerg

Anlægget har en samlet årlig kapacitet på mere end 215.000 ton. På anlægget produceres årligt 570.000 MWh varme og 150.000 MWh el svarende til forbruget i 25.500 husstande.

Ny lov 745: Selskabsgørelse af affaldsforbrændingssektoren

‘Klimaplan for grøn affaldssektor og cirkulær økonomi’ udmøntes bl.a. i ny lov nr. 745 per juni 2023

- Bl.a. krav om konkurrenceudsættelse af forbrændingsanlæg og forbrændingseget affald.
- Formålet med konkurrenceudsættelsen er at reducere den samlede forbrændings-kapacitet med 30%
- Målet er at skabe en mere effektiv sektor og mindre forbrænding af affald – og dermed mindre CO₂-udledning.

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, Ra
Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten,
Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternati
om

Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi

16. juni 2020

GÆLDENDE

LOV nr 745 af 13/06/2023

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

[Yderligere oplysninger >](#)

Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om varmforsyning, lov
om elforsyning og selskabsskatteloven

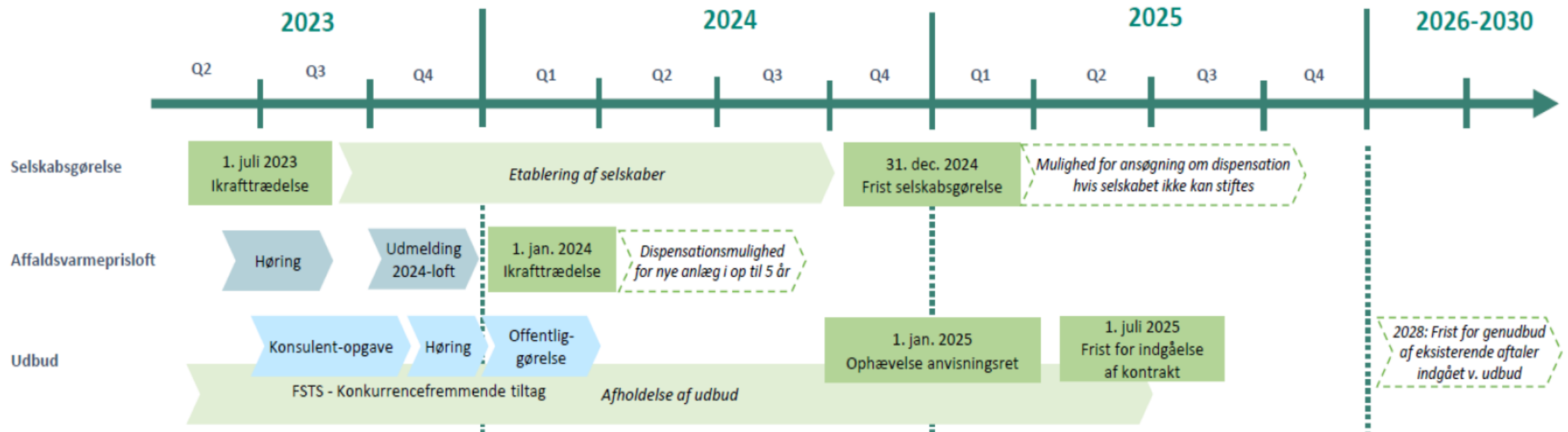
(Ny organisering af affaldsforbrændingssektoren og konkurrenceudsættelse af forbrændingseget affald)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Dette indebærer Lov 745 for Energnist

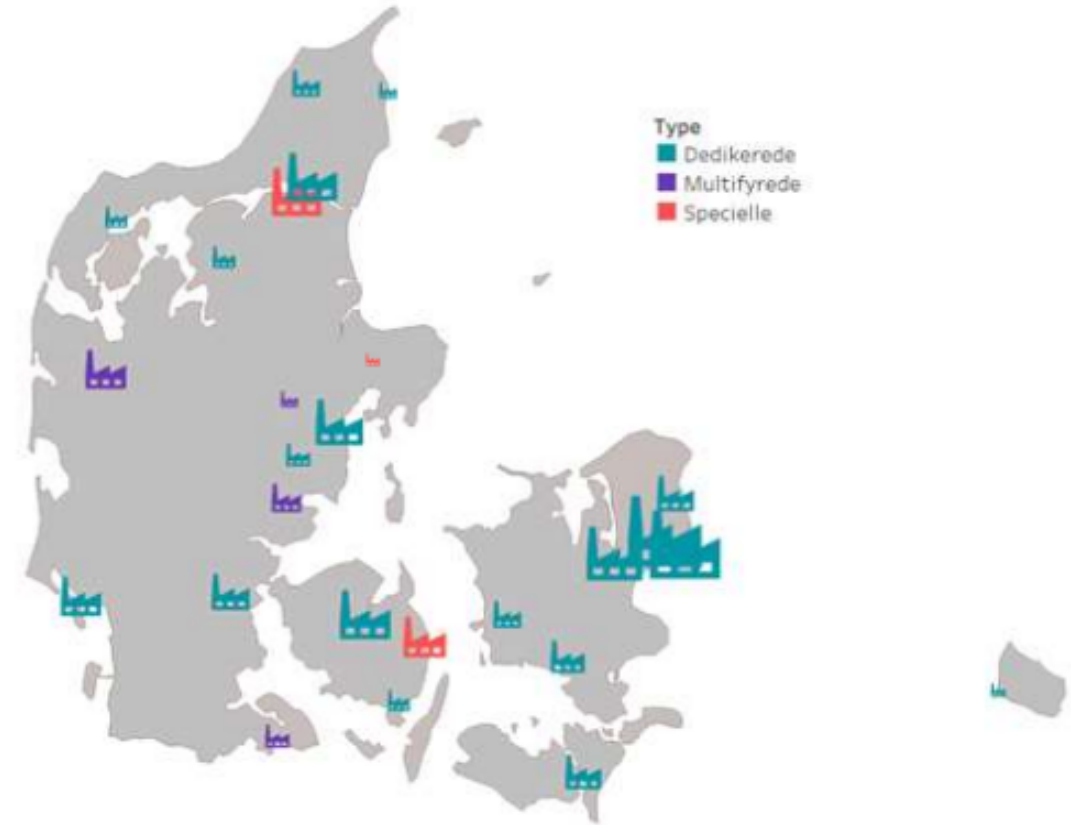
- Krav om selskabsgørelse af forbrændingsanlæg inden 31.12.24 enten som A/S eller ApS.
- Man går væk fra 'hvile i sig selv'-princippet, idet anlæggene skal fungere kommercielt på markedsvilkår samt i henhold til Selskabsloven.
- Minimum 51% af aktierne i de selskabsgjorte anlæg skal være ejet af kommuner. Det sikrer, at kommunerne har størst bestemmelse/majoritet *(ud fra en kritisk infrastruktur betragtning, fordi anlæggene indgår i Danmarks energistruktur)*.
- Forbrændingsegnet affald skal være udbudt på markedsvilkår senest 1.6.25. Der er ingen garanti for, at Energnist vinder udbuddene, heller ikke fra ejer-kommunerne.
- Endvidere ophører kommunernes anvisningsret og -pligt af forbrændingsegnet erhvervsaffald. Dvs. Energnist skal i fremtiden også konkurrere om erhvervsaffaldet.

Tidslinje for selskabsgørelse af forbrændingsanlæg

Affaldsmængder og forbrændingskapacitet i Danmark: hvad er konkurrencen for Energnist?

- Energnist har to anlæg ud af 23 forbrændingsanlæg i Danmark (*pr. nov 2020*). Antal af anlæg er nedadgående; der var 29 anlæg i 2008.
- Der er overkapacitet på landsplan: *"... behandlingskapacitet er knap 4 mio ton årligt, mens behandlingsmængden i 2019 var ca 3,8 mio tons"* (Jfr. Dansk affaldsforening 2020)
- Energnist modtog i første halvdel af 2023 12% mindre affald fra ejer-kommunerne end forventet. Energnist importerer derfor udenlandsk affald
- Lovforslaget lagde op til at import af affald skulle være ulovligt, men det er fortsat lovligt (EU-lov, jf. Codex).

Affaldsprognoser viser at mængderne fortsat falder

Affaldsområdet arbejder henimod at minimere affaldsmængderne og bedre sortering. Prognoser tager højde for forskellige ting, men Rambøll forventer at mængderne falder yderligere indtil 2037 (analyse af Rambøll for Energnist, januar 2023).

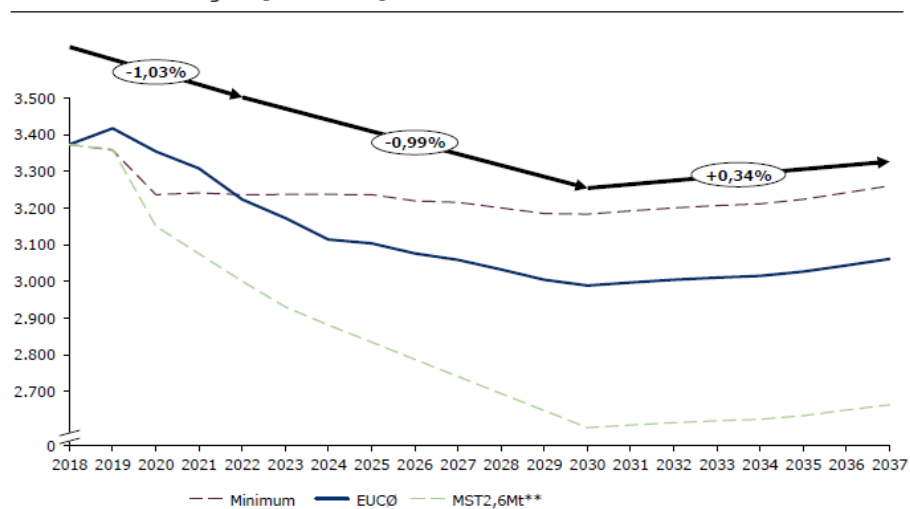
De samlede danske affaldsmængder forventes i alle scenarier at falde frem mod 2030 for derefter at stige svagt igen

Take aways

- Fælles for de tre fremskrivningsscenarier (MST2,6Mt, Minimum og EUCØ) er forventningen om, at affaldsmængderne vil falde frem mod 2030 for derefter at stige svagt igen
- MST2,6Mt's udgangspunkt for totale affaldsmængder ligger 198.000 tons lavere, end de andre scenarier grundet bl.a., at shredder-affald ikke er indregnet som forbrændingseget. Dette er imidlertid lagt oveni scenariet i grafen til højre, for at gøre udviklingen i scenarierne mere umiddelbart sammenlignelige
- De tre fremskrivningsscenarier repræsenterer et forventet spænd for affaldsmængden i Danmark frem mod 2037, hvoraf EUCØ af Rambølls eksperter vurderes som det mest realistiske scenarie
- Eventuelle afvigelser fra de fremskrevne mængder i EUCØ vil således føre til forskydninger i den konkurrencemæssige situation på det danske marked. Såfremt den totale affaldsmængde falder mere lig MST2,6Mt vil der være en hårdere konkurrence blandt anlæggene, da den relative overkapacitet i markedet vil stige. Dette vil skabe et nedadgående prispress i markedet

CAGR	Base case*	Minimum	MST2,6Mt
2022-30	-0,99%	-0,21%	-1,67%

Danske affaldsmængder [1.000 tons]

Highlights fra advokaten **Codex's** notat: Ved fortsat medlemskab

For at fortsætte skal Energnist omdannes til A/S eller ApS reguleret af selskabsloven.

Det betyder bl.a.:

1. Selskabet skal drives på kommercielle vilkår med mulighed for investering af overskud og for konkurs ved vedvarende underskud.
2. Ejer hæfter for den investering, man har lagt i.
3. Bestyrelse vælges ved generalforsamling og ikke blandt medlemmer af Kommunalbestyrelsen.
4. Ejer-kommunernes indflydelse kommer kun til udtryk via stemmer ved generalforsamling.
5. Minimum 51% af et givent forbrændingsanlæg skal være kommunalt ejet.
6. Der er en pulje på 200 mio. på landsplan, der dækker ved forbrændingsanlægs konkurs. Den vurderes utilstrækkelig.

Highlights fra advokaten **Codex's** notat: Ved **udtræden af Energnist**

Det er også muligt at træde ud. Udtræden af Energnist indebærer bl.a.:

1. Udtræden er indtil videre (inden omdannelse fra I/S) reguleret af interessentskabets vedtægter. Vedtægterne siger bl.a. at udtræden kan ske pr. 1.1 med 12 måneders varsel.
2. Der er grænser for, hvor mange kommuner der kan afhænde ejerskab ved fortsættelse som A/S, når minimum 51% skal være ejet af kommuner.
3. Der kan være økonomiske implikationer ved udtræden – bl.a. dækning af interessentskabets evt. tab ved udtræden
4. Udtræden efter omdannelse: Salg af aktier skal ske til markedspris enten til andre ejerkommuner eller investor. Her modregnes man desuden.

Highlights fra forvaltningens notat: Fordele og ulemper ved fortsat Energnist-medejerskab fra et **FORRETNINGS**-perspektiv

FORDELE	ULEMPER
<p>Det kan blive omkostningsfuldt, at træde ud af ejerskabet.</p> <p>Træder Hedensted Kommune ud af ejerskabet eller lukkes Energnist, vil en positiv egenkapital blive modregnet i bloktilskud fra staten. Advokat Bech-Bruun vurderer at et vederlag ved afståelse vil være 40-60%. Dette gælder ikke overdækningen.</p>	<p>Affaldsforbrændingssektoren er et område i nedgang. Det er politisk besluttet, at forbrændingskapaciteten skal nedbringes, bl.a. af hensyn til CO2-udledning.</p>
<p>Tror man på at vinde markedet, er der mulighed for indtægter, som kan investeres i eller udenfor affaldsområdet.</p>	<p>Et medejerskab af Energnist vil kræve løbende investering. Endvidere, at der er en relativ høj økonomisk risiko forbundet med det vigende marked og indtjeningen.</p>
<p>Der kan være mulighed for at udvikle Energnists forretning på længere sigt (CO2-fangst, pyrolyse, oa.) og dermed skabe samfundsmæssig/ klimamæssig værdi</p>	<p>Omstændighederne for forretningen er uvisse – markedsbetingelser, reguleringer og hvorvidt import af forbrændingseget affald i fremtiden reguleres/forbydes.</p>

Highlights fra forvaltningens notat: Fordele og ulemper ved fortsat Energnist-medejerskab fra et **AFFALDS-perspektiv**

FORDELE	ULEMPER
<p>Forsyningssikkerhed på afbrænding. Energnist kan forpligtes til at byde på ejer-kommunernes udbud af affaldsforbrændingsopgaven.</p>	<p>Et nyt selskab vil ikke have direkte forbindelse til affaldsområdet. Det forbrændingsegne affald skal afsættes via udbud, og der er ingen garanti for, at Energnist vinder opgaven hos Hedensted Kommune.</p>
<p>Udvisning af solidaritet med de andre kommunale ejere. Ved at fastholde kommunens ejerskab er Hedensted Kommune solidarisk med de øvrige ejer-kommuner omkring dét, der var den oprindelige grund til at stifte Energnist.</p>	<p>Dårlig signalværdi i at være medejer af et forbrændingsanlæg, når affaldsområdets målsætning er øget genanvendelse. Der er modstridende interesser.</p>
<p>Mulighed for at bevare kompetencerne i håndtering af forbrændingsegnet affald og drift af forbrændingsanlæg. Fastholdelse af forbrændingsanlæg i det vest- og sydjyske.</p>	<p>Risiko for dårlig PR, når affaldsområdet skal udbyde en opgave og et kommunalt ejet selskab byder på opgaven.</p>

Overvejelser til next step

Forvaltningen vurderer, at der ikke er væsentlige affaldsfaglige argumenter for at Hedensted Kommune skal være medejer af Energnist A/S.

Fra et affaldsperspektiv arbejdes der for minimering af forbrændingseget affald.

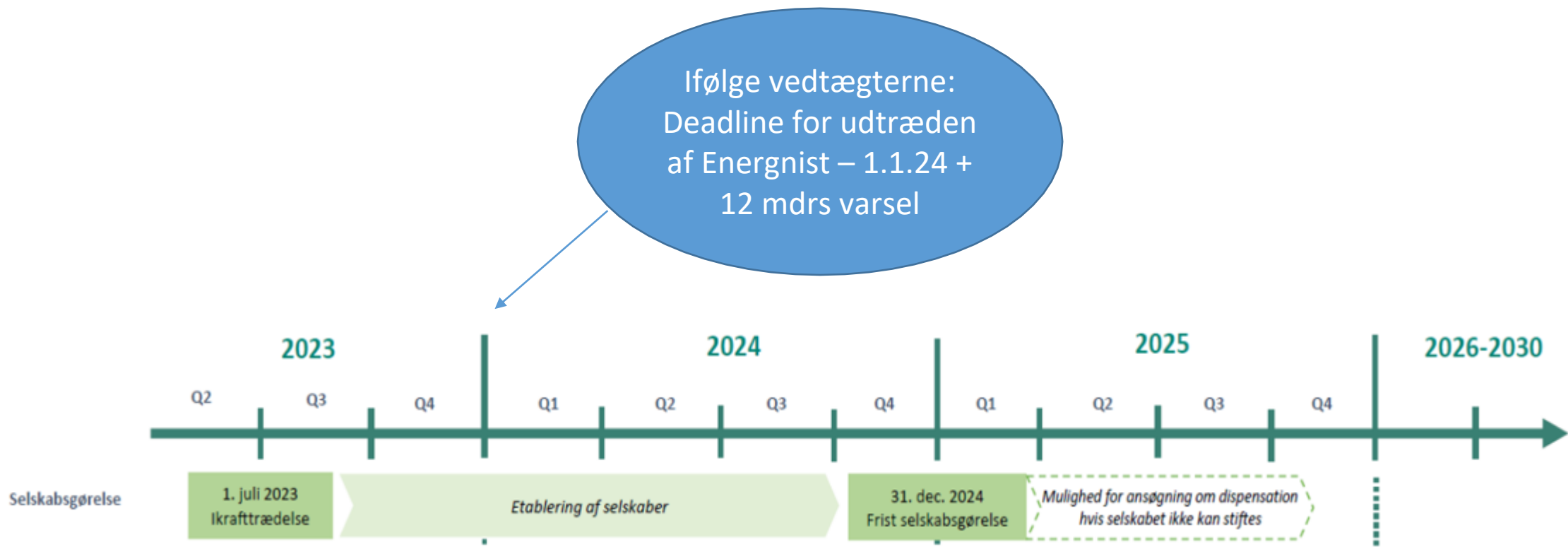
Beslutningen om medejerskab af Energnist A/S er dermed en politisk beslutning.

Kommunalbestyrelsen kan i den videre proces med fordel overveje:

- *Tror Kommunalbestyrelsen, at Energnist kan vinde markedet og være en god forretning fremover?*
- *Er forbrænding af affald en opgave for kommunen, og kommer det borgerne til gode?*

Next steps for the further political process in relation to membership of Energnist

Ole Vind: Status på processen på baggrund af borgmestermødet d. 19.9 hos Energnist

Vi slutter af med en reminder - Selskabsgørelse af forbrændingsanlæg er en mindre del af den større opgave

